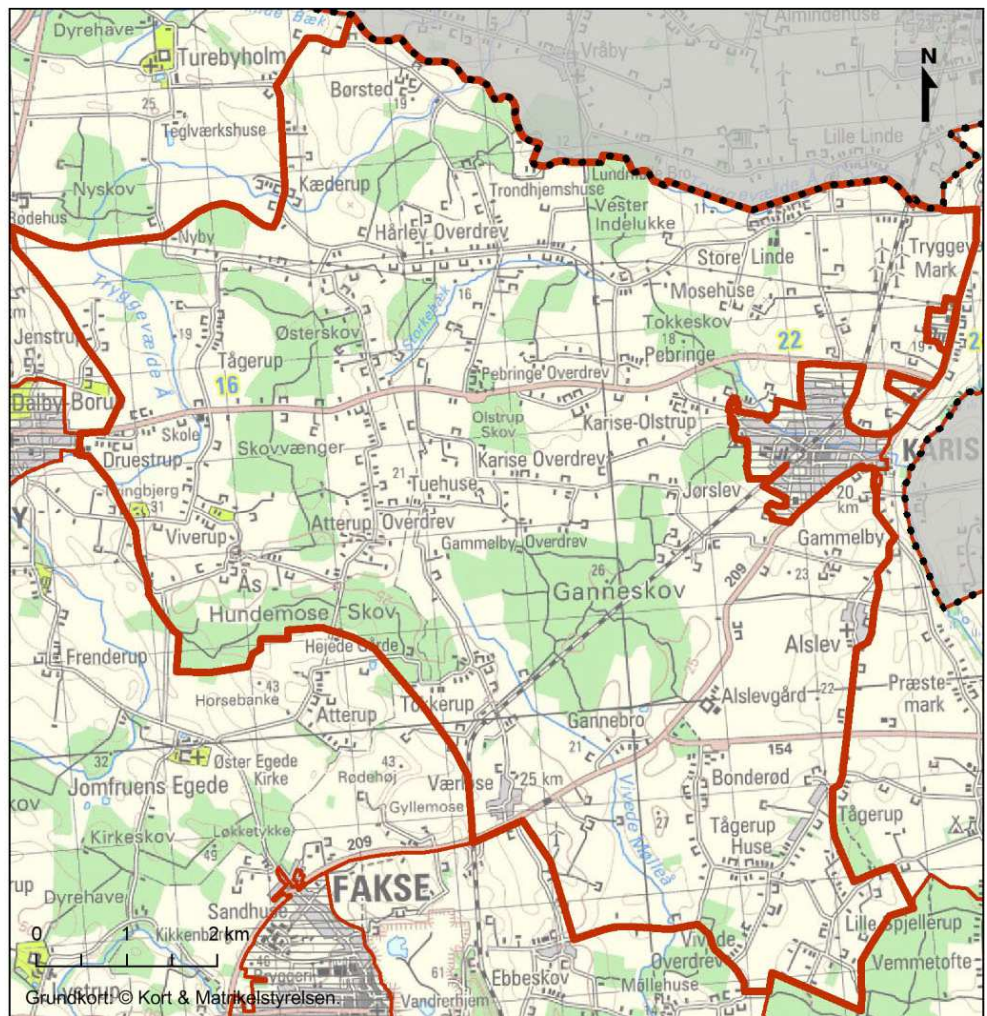

6 Karise moræne- og landbrugslandskab

Nøglekarakter

Fladt til svagt bølget morænelandskab med mange landsbyer, skovpartier, overdrevsbebyggelse og husmandssteder.

- Kommunegrænse
- Landskabskarakterområde

Topografisk kort over landskabskarakterområde 6.

Beliggenhed og afgrænsning

Området ligger i den østlige del af Faxe Kommune og afgrænses mod nord af kommunegrænsen til Stevns Kommune, der følger Tryggevælde Å. Landskabskarakteren fortsætter på den anden side af Tryggevælde Å og ind i Stevns Kommune. Karakterområdet er mod øst afgrænset ved en ændring i terræn, idet terrænet herfra skråner ned mod ådalen og engarealerne omkring Stevns Å og karakterområde 7. Mod vest og syd afgrænses området hovedsagligt af overgange til mere herregårdsprægede landskaber med større marker og mindre intens bebyggelse.

Landskabskarakteren

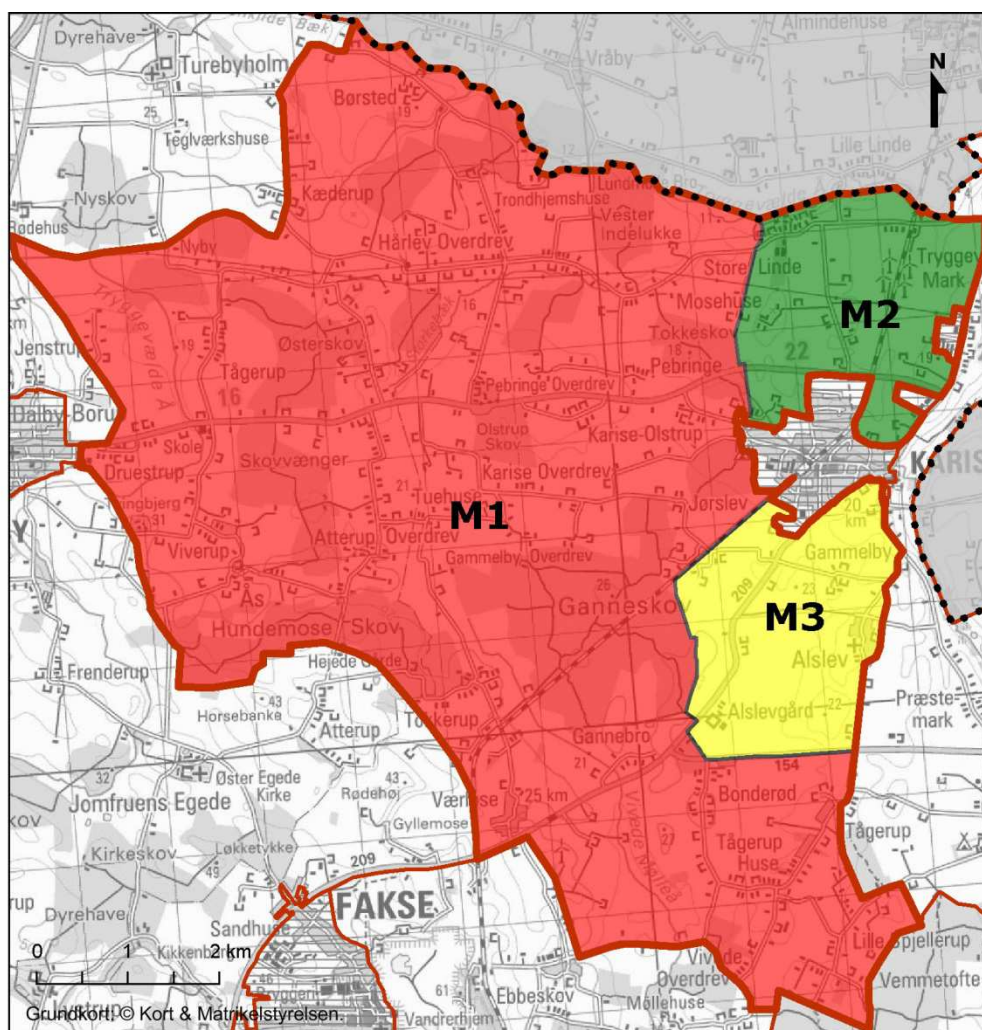
Landskabskarakteren er præget af det flade til svagt bakkede morænelandskab med mange skove, særligt i den vestlige del. Det flade terræn gør, at de små vandløb ikke ses, ligesom jorden dyrkes ned til åerne. Tryggevælde Å i nord er omgivet af mere ekstensive områder. Den primære arealanvendelse er intensivt landbrug. Der er enkelte landsbyer med gadekær i karakterområdet og ikke mindst en del spredt bebyggelse, der består af enkeltliggende gårde og huse. Antallet af husmandssteder og gårde er generelt højt, men dette er særligt gældende i den centrale del samt ved Tågerup Huse.. De mange skove gør, at landskabet opleves som mange mindre landskabsrum, der er afgrænset visuelt af skovene. En højspændingsledning og jernbane krydser gennem landskabet, der ellers opleves som visuelt middel roligt og støjmæssigt stille.

Fladt terræn, tekniske anlæg, spredt bebyggelse og små skovpartier præger dele af området.

ANBEFALINGER OG STRATEGISKE MÅL

De strategiske mål og anbefalinger for fremtidig forvaltning tager udgangspunkt i kortlægning af landskabskarakteren samt vurderinger af karakterens styrke og tilstand i delområder. Målsætningerne varetager alene landskabet og de landskabelige værdier og forholder sig til fire typer af mulige udviklingstiltag.

Strategiske mål for delområder i karakterområde 6.

M1 – Beskytte

Det flade landskab med udpræget overdrevsbebyggelse adskilt af skovområder skal beskyttes. Oplevelsen af, at landskabet består af mange små landskabsrum, med en del bebyggelse og som er visuelt afgrænset af skovbryn er karakteristisk for området og kan opretholdes ved fortsat landbrugsmæssig drift af de åbne arealer. Også græsningsfolde og områder med hobbylandbrug er med til at opretholde karakteren, ligesom sikring af ekstensive arealer og vådområder mv. Ændring af de mange små jordlodder kan have betydning for det oplevede landskab, der i dag fremstår meget afvekslende, men samtidig harmonisk.

Handlinger og initiativer, der kan understøtte beskyttelse af landskabskarakteren:

- **Bebyggelsesstruktur.** Den spredte bebyggelse er nogle steder ændret væsentligt, andre steder holdes huse og byggestil intakt. Det er dog særligt bebyggelsens spredte beliggenhed, ensartede størrelse og højde, der er karaktergivende og medvirker til at landskabet opleves som et middelskalalandskab. Disse træk bør holdes for øje ved ændring og fornyelse af bygninger.
- **Kulturhistorie.** Overdrevsbebyggelsen og de enkelte husmandskolonier bør søges bevaret ved at sikre, at markskellene fortsat er tydelige og at de snørklede veje omkring de firkantede parceller opretholdes og ikke udrettes.
- **Skov og skovrejsning.** Balancen mellem åbne jordbrugsområder og skovpartier skal opretholdes. Delområdet er ikke sårbart over for skovrejsning, men det skal sikres, at eventuelle nye skovpartier ikke overstiger størrelsen af de eksisterende skovområder og at der opretholdes visuel forbindelse mellem de nærmeste åbne områder.
- **Tekniske anlæg.** Store landbrugsbygninger vil være i kontrast til landskabets skala og bør undgås. I tilfælde af placering af eventuelle nye bygninger af teknisk karakter er det væsentligt, at de indpasses i landskabet og så vidt muligt afskærmes med beplantning. Beplantning vil sikre, at byggerier som store lader, siloer mv. ikke ændrer den ekstensivt prægede karakter.

Området rummer flere tekniske anlæg, men skovområderne, det flade terræn og de tekniske anlægs mellemstørrelse gør, at det ikke virker forstyrrende. Landskabet er robust i forhold til eventuelle fremtidige anlæg der dog skal placeres, så visuelle kumulative effekter undgås. Kumulative effekter kan søges undgået ved at holde god afstand mellem tekniske anlæg. For vindmøller gælder desuden, at de bør opstilles i klynger frem for enkeltvis. Samtidig bør der ikke opstilles store vindmøller (op mod 150 m) da de vil være i strid med områdets middel skala.

M2 – Udvikle

Landskabet er åbent og fremstår forstyrret af krydsende højspændingsledninger og kan udvikles. Såvel markflader som landejendomme er større i dette delområde og bebyggelsen ligger spredt. Landskabet kan også udvikles i forhold til de værdier, der ligger knyttet til Stevns Ådal mod øst og Tryggevælde Å mod nord.

Handlinger og initiativer, der kan understøtte udvikling af landskabskarakteren:

- **Bebyggelsesstruktur.** Karise by er velafgrænset mod nord, men industrianlæg på kanten af Stevns Ådal skæmmer for udsigten og naturlandskabet omkring åerne. Det skal sikres, at der ikke udlægges nye arealer til bolig- eller erhvervsformål mellem Karise og det fjerneste område i byzone nord for byen, da dette vil forstyrre landskabet yderligere. Dog kan samling af de bebyggede områder også medvirke til at skabe en mere sammenhængende bygrænse.
- **Skov og skovrejsning.** Der kan med fordel rejses skov i den sydvestlige del af delområdet. Det vil give de tekniske anlæg modspil i forhold til at fylde i hori-

sonten. Samtidig vil skovområder medvirke til, at styrke sammenhængen til karakterområdet mod vest.

Områderne nærmest de to ådale skal omvendt friholdes for skov og høj bevoksning, da det vil hindre udsigtsmulighederne og oplevelsen af de mere naturprægede landskaber (særligt omkring Stevns Å).

- › **Tekniske anlæg.** Området rummer i dag et stort antal tekniske anlæg, der gør, at oplevelsen er forstyrret og delområdet opleves som et teknisk landskab. Sænering i forhold til antallet af tekniske anlæg vil medvirke til at udvikle landskabet i delområdet.

M3 – Vedligeholde

Landskabet i delområde M3 skal vedligeholdes. Delområdet er åbent og de store marker knytter sig til Alslevgård og sikrer ind- og udsyn fra Alslev Kirke. Delområdet fremstår roligt, men uden de mange skovområder og bebyggelse, der ellers karakteriserer store dele af det resterende karakterområde.

Handlinger og initiativer, der kan understøtte vedligeholdelse af landskabskarakteren:

- › **Bebyggelsesstruktur.** Mødet mellem by og det åbne land ved Karise og Alslev er skarpt markeret. Det skal sikres, at dette møde også fremadrettet er skarpt markeret ved bl.a. at undgå spredt bebyggelse i udkanterne.
- › **Skov og skovrejsning.** Skovområder vil medvirke til, at styrke sammenhængen til karakterområdet mod vest, men omvendt kan skovbevoksning bryde med det åbne præg og mulighed for udsigter. Området syd og nord for Alslev og nærmest Stevns Ådal skal friholdes for skov og høj bevoksning, da det vil hindre udsigtsmulighederne og oplevelsen af de naturprægede landskaber i ådalen.
- › **Tekniske anlæg.** Området er åbent og store tekniske anlæg vil derfor kunne ses over store afstande, men landskabet i delområdet er robust. Med velvalgt placering, kan landskabet rumme anlæg som elledninger og klynge af 2-3 vindmøller uden at bryde med landskabets karakter.

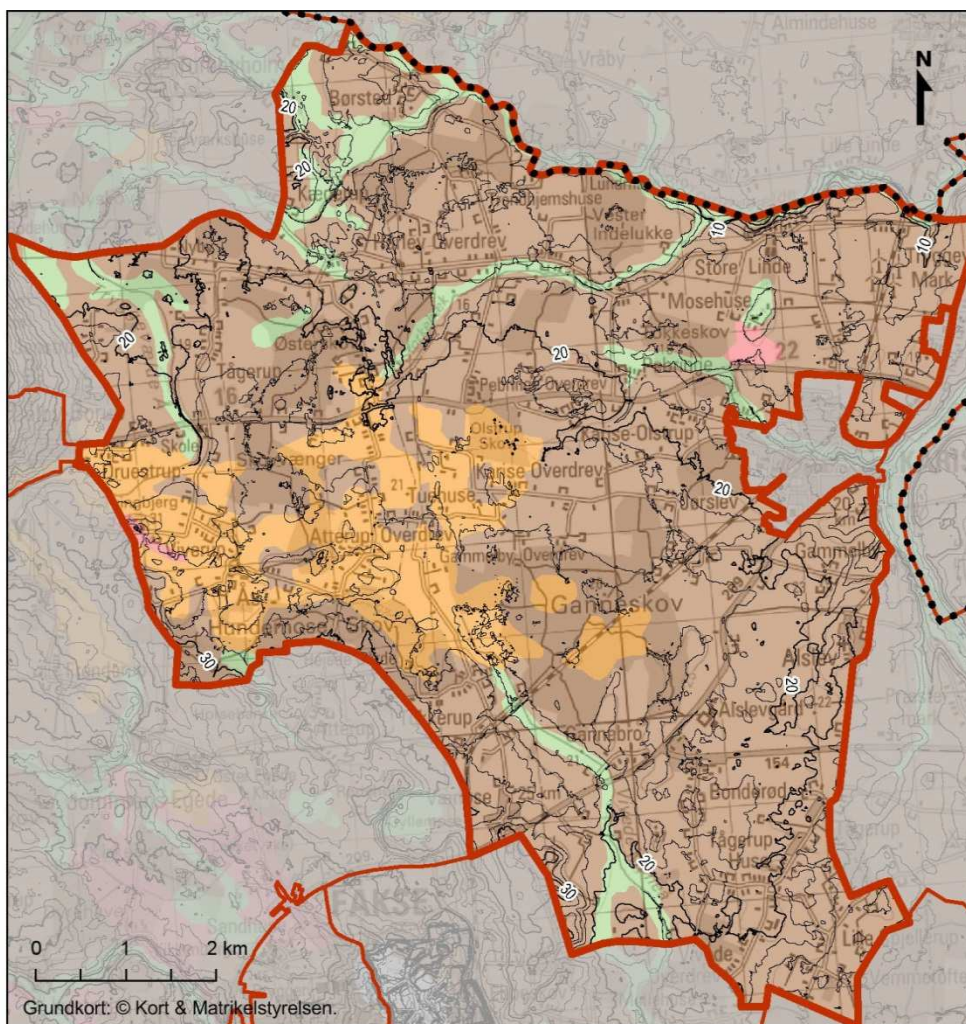
BESKRIVELSE

Naturgrundlag

Geomorfologi: Området er et bundmorænelandskab fra sidste istid. Landskabet er dannet ved, at der under isen blev aflejret et forholdsvis tyndt lag moræneaflejringer ovenpå det eksisterende landskab. Øst for Dalby findes desuden et fladt, lavtliggende område, der på et senere tidspunkt er blevet oversvømmet af smeltevand og har ligget hen som isdæmmet sø.

- Kommunegrænse
 Landskabs-
karakterområde
Jordarter:
 FS - Ferskvands-
dannelser
 ML - Moræneler
 DS - Smeltevands-
sand og -grus
 TS - Ekstramarginale
aflejringer

Danmarks jordarter 1:200.000
© GEUS, 1999.

Kortet viser jordbundsforhold og terræn inden for karakterområdet. Jordbunden er overvejende leret med indslag af sandede områder (ekstramarginale aflejringer). Terrænet er gennemgående fladt.

Jordtype: Jordbunden i størstedelen af området består af moræneler med flere indslag af ferskvandsdannelser i forbindelse med eksisterende vandløb. Under den tidligere issø består jordbunden af ekstramarginale aflejringer, hvilket medfører at jorden er sandet.

Terræn: Terrænet er overvejende fladt i en højde på ca. 20 meter over havet, men svagt bakket i nogle områder, sådan som det ses ved Hundemose Skov i vest.

Vandelementer: Der er tre åer i området. Tryggevælde Å er reguleret og forløber i den nord og nordvestlige del. Storkebæk løber i et reguleret forløb fra Tågerup Overdrev og løber mod Tryggevælde Å, hvor den er rørlagt på den sidste delstrækning. Vivede Mølleå er også reguleret og løber med en nord-sydlig retning i den sydlige del af området.

Tryggevælde Å øst for Store Lindelse, hvor åen en novemberdag er gået over sine bredder.

Landskabskarakterens oprindelse

Oprindelsen er forbundet til det naturgeografiske grundlag, hvor morænefladen uden større niveauforskel dominerer og gennemskares af nogle få vandløb, med Tryggevælde Å som det største. Områderne med den lidt ringere landbrugsjord på de ektramarginale aflejringer (sandede områder i den vestlige del), har oprindeligt været overdrev til fællesgræsning, men er formodentlig blevet opdyrket i forbindelse med udskiftningen.

Landsbyerne er grundlagt i forskellige perioder med Jørslev fra 1261 som den ældste. Den nyere Karise gårde er fra 1795, og blev etableret i forbindelse med udskiftningen. Landskabets strukturer viser generelt tilbage til udskiftningen, men også udstykning og frasalg af jorden fra Bregentved i årene 1849-1878 har medvirket til at skabe den særegne struktur med et højt antal små landejendomme.

Arealanvendelse og landskabselementer

Bevoksningsstruktur: Området rummer særdeles mange større og mindre skove, her nævnt fra nord mod syd: Børsted Vænge, Børsted Hestehave, Vester Indelukke, Kæderup Tykke, Egevænge, Østerskov, Monsholt Skov, Totterup Skov, Pebringe Overdrev, Olstrup Skov, Skovvænger, Karise Hestehave, Jørslev Vænge, Hundemoseskov og Tokkerup Hestehave. Skovene indeholder et tæt net af kanaler og er stort set alle afgrænsede af sten- og jorddiger. Herudover findes levende hegn samt småbevoksninger på markfladerne.

Åbne markflader med skovbryn i baggrunden er karakteristisk for dette landskabsområde.

Dyrkningsform: Området er intensivt dyrket af små og mellemstore brug. Vandløbene er for det meste regulerede og der er mange spredte vandhuller, søer og kratbevoksninger.

Bebyggelsesstruktur: Karise ligger i den østlige del af området ned til Stevns Å. Karise Kirke ligger på kanten af ådalen, mens byen har udviklet sig omkring jernbanen. De fleste af landsbyerne er ikke udflyttet i forbindelse med udskiftningen, så gårdene ligger stadig som en del af den oprindelige bebyggelsesstruktur omkring et gadekær. Det ses i landsbyerne Værløse, Tokkerup, Alslev, Gammelby, Store Linde og Tågerup. Der har ikke været væsentlig byudvikling omkring landsbyerne.

Senere opdyrkning af overdrevene er sket i forbindelse med udstykning og frasalg af jorder fra herregården Bregentved og har givet anledning til bebyggelser som Dalby Borup Overdrev, Tågerup Overdrev, Viverup Overdrev, Olstrup Overdrev, Atterup Overdrev, Gammelby Overdrev, Karise Overdrev og Tokkerup Overdrev. I det åbne land findes i øvrigt en del store gårde og landbrugsejendomme.

Ved flere af de tidligere husmandssteder er arealanvendelsen ekstensiv - her ved Hårlev Overdrev.

Kulturhistoriske helheder og enkeltelementer: Omkring Tågerup er der spor af stjerneudskiftning, der markeres af levende hegn, diger og vejforløb. Omkring Alslevgård i syd har landskabet herregårdspræg med det lille skovområde Hestehave

og omgivet af store marker. Voldstedet for den oprindelige Alslevgård har ligget umiddelbart vest for kirken i Alslev og er markeret i terrænet.

Navngivne broer findes over Vivede Møllebæk ved Grannebro samt over Tryggevælde Å ved Druestrup Bro og Lundmølle Bro. Dette indikerer, at der i mange år tilbage i tiden har været en overgang eller en egentlig bro på stedet.

I Pebringe lå indtil 1939 en firelænget gård fra 1700-tallet, som blev overflyttet til frilandsmuseet. Under gården blev der fundet kulturlag som går tilbage til ældre jernalder.

Tekniske anlæg: Områdets østlige del gennemskæres af Køge-Faxe banen. Der er større landeveje mellem Dalby og Karise samt mellem Karise og Faxe. To højspændingsledninger krydser gennem området, og udgår bl.a. fra en transformerstation ved Tryggevælde Mark. Her findes også en vindmøllegruppe på fire møller. Der er desuden visuel kontakt til tre vindmøller på nordbredden af Tryggevælde Å, der er opstillet i Stevns Kommune.

De fire vindmøller ved Tryggevælde Mark er opstillet på hver side af jernbanen. Bagved løber en højspændingsledning.

VURDERING

Skala -
Middel
Rumlig afgrænsning -
Transparent
Kompleksitet -
Enkelt
Struktur -
Middel - svag
Visuel uro -
Middel roligt
Støj -
Stille

Landskabsoplevelsen - rumlige og visuelle forhold

De karaktergivende landskabselementer er alsidige og består af det flade til svagt bakkede terræn, mange landsbyer, skovpartier, overdrev og husmandssteder. Landskabselementerne er jævnt fordelt i hele området og kombinationen af åbne markområder med vandløb og mindre skovområder gør, at man kan se langt og få oplevelsen af, at samme struktur fortsætter bagved. De mange skovbryn kan også medvirke til at begrænse den visuelle sammenhæng i karakterområdet. I kraft af, at de tekniske anlæg, landeveje og en del bebyggelse ikke er dominerende, fremstår karakterområdet visuelt middel roligt. Området er stille, men der kan være nogen støj ved de tværgående veje.

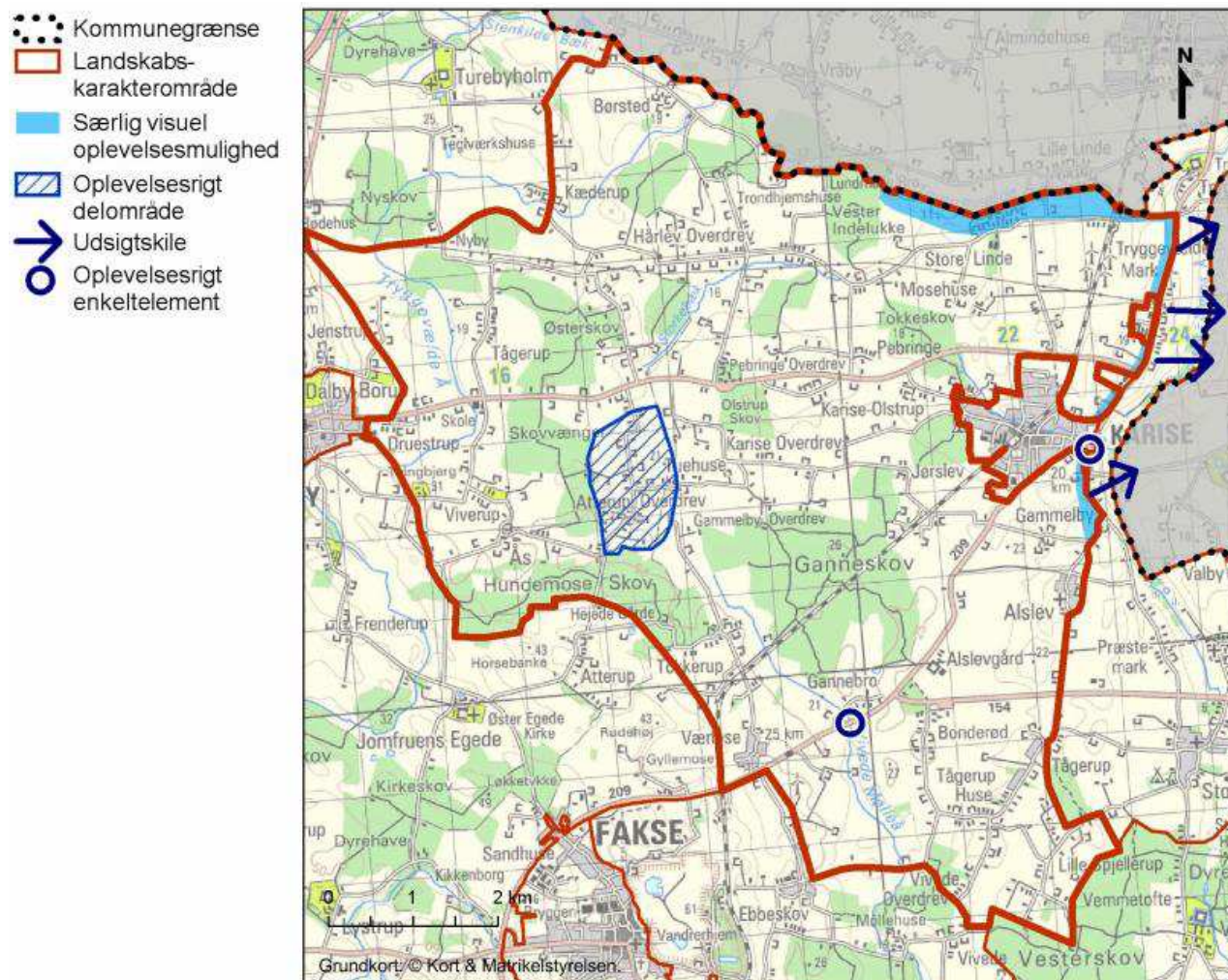
Særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder og enkeltelementer: I den centrale del af karakterområdet er koncentration af spredt bebyggelse meget høj. Bebyggelsen er tæt knyttet til den kulturhistoriske oprindelse, hvor området i sin tid blev udstykket til husmandssteder. Området er desuden grænset ind af de små skovområder med diger omkring. Udstykningen har betydet, at vejene i området flere steder har 90 graders sving, fordi der er tale om firkantede jordparceller, som vejene er anlagt omkring. Dette er særligt udtalt omkring Atterup Overdrev.

Mod nord afgrænser Tryggevælde Å karakterområdet samtidig med at åen udgør kommunegrænsen til Stevns Kommune. Åen slynger sig gennem landskabet og særligt den østligste del, inden åen løber sammen med Stevns Å, er oplevelsesrig. Her slynger åen sig frit og dynamikken gør, at vandløbet over tid kan ændre sit løb ved at afskære nogle buer og tydeliggøre andre.

Udsigt over Stevns Ådal, der ligger uden for karakterområdet, men visuelt har stor betydning for landskabsoplevelsen ved Karise i område 6.

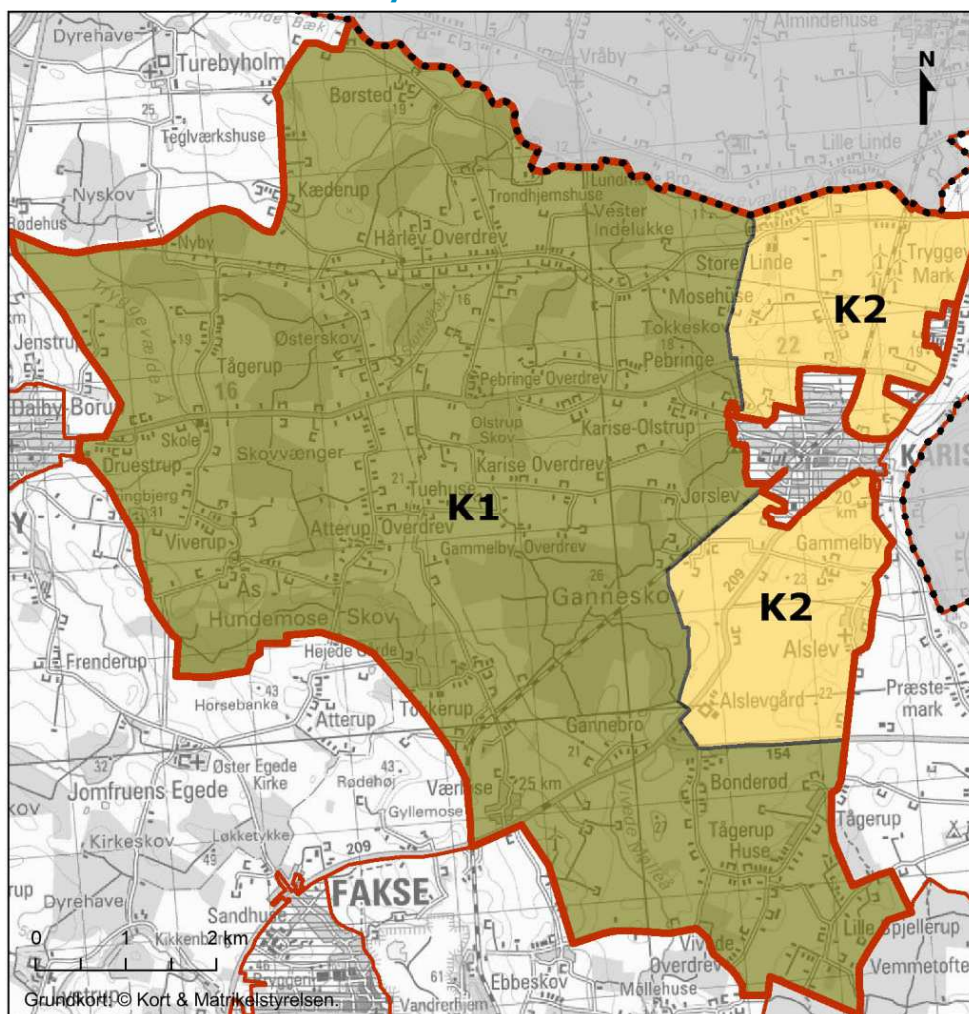
Fra Tryggevælde Mark ved kommunegrænsen til Stevns Kommune er der udsigt mod øst over Stevns Ådal. Ådalen er på denne strækning præget af ekstensiv anvendelse og flere steder er ådalen tilgroet med krat og træer. Andre steder er der dog mulighed for udsigt på tværs af ådalen. Ådalen opleves som et markant element i landskabet. Samtidig står den tilgroede ådal i kontrast til det kontrollerede/tæmmede landbrugslandskab, og udsigten over ådalen giver mulighed for at opleve et mere naturnært landskab.

De særlige visuelle oplevelsesmuligheder og oplevelsesrige delområder i karakterområde 6.

Landskabskarakterens styrke

- Kommunegrænse
- Landskabs-karakterområde
- Karakterstyrke**
- Særlig karakteristisk
- Karaktersvagt

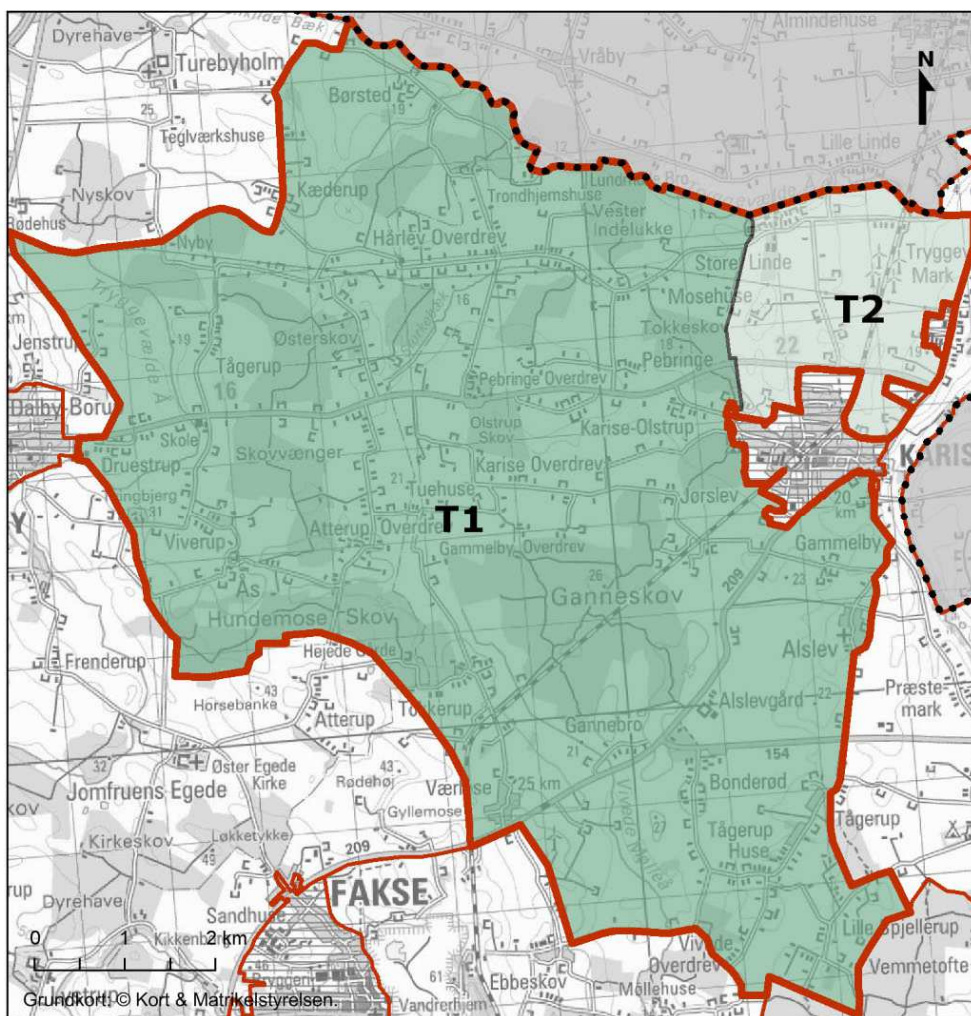
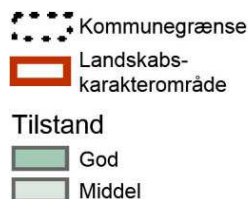

Landskabets karakterstyrke i karakterområde 6.

K1 - Karakteristisk: Landskabskarakterens nøgleelementer (fladt morænelandskab, mange landsbyer og husmandssteder, skovpartier, vandhuller og åer) fremstår tydelige i hele delområdet. Langs de små veje findes en del bebyggelse, der er knyttet til oprindelsen som overdrevsarealer omgivet af landsbyer. Landsbyerne er ikke ændret nævneværdigt. Husmandsbebyggelsen er placeret på de mere sandede jorde i karakterområdets vestlige del og viser en tydelig sammenhæng mellem den kulturhistoriske arealanvendelse og det naturgeografiske grundlag.

K2 - Karaktersvagt: I dette delområde har landskabet en større skala end i det resterende karakterområde. Det betyder, at der er længere mellem de karaktergivende elementer, og at markflader og landejendomme generelt er større i denne del. Samtidig er området friholdt for skov, hvilket ellers er et af de karaktergivende elementer i K1. Endelig er bebyggelsesgraden lavere her, hvor der ikke findes egentlige husmandsbebyggelse.

Landskabskarakterens tilstand

Landskabskarakterens tilstand i karakterområde 6.

Intakthed -
 God
 Vedligehold -
 God
 Uforstyrrethed -
 Uforstyrret

T1 - God tilstand: Landskabets eksisterende strukturer er knyttet til udskiftning af landsbyerne og de mange overdrevsarealer med husmandssteder. Her er vejføringen anlagt rationelt omkring de firkantede jorder og derfor er der mange skarpe sving, skovområder, diger og læhegn. Derfor opleves landskabet intakt i forhold til dets oprindelse. Placeringen af husmandsstederne viser desuden en stærk forbindelse med naturgrundlaget, idet der er anlagt på de dårligere, sandede jorde.

Selvom landeveje og elledninger/højspændingsledninger krydser igennem området, opleves landskabet som uforstyrret. De mange skove gør, at der kun er begrænset visuel sammenhæng på tværs af området, da udsynet og landskabsrummene ofte er begrænset af skovbryn.

Intakthed -

Middel

Vedligehold -

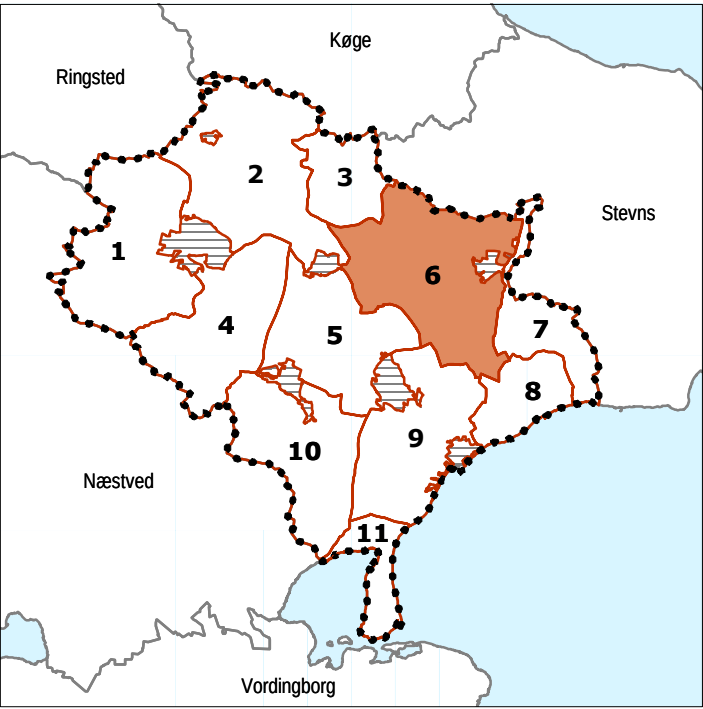
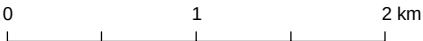
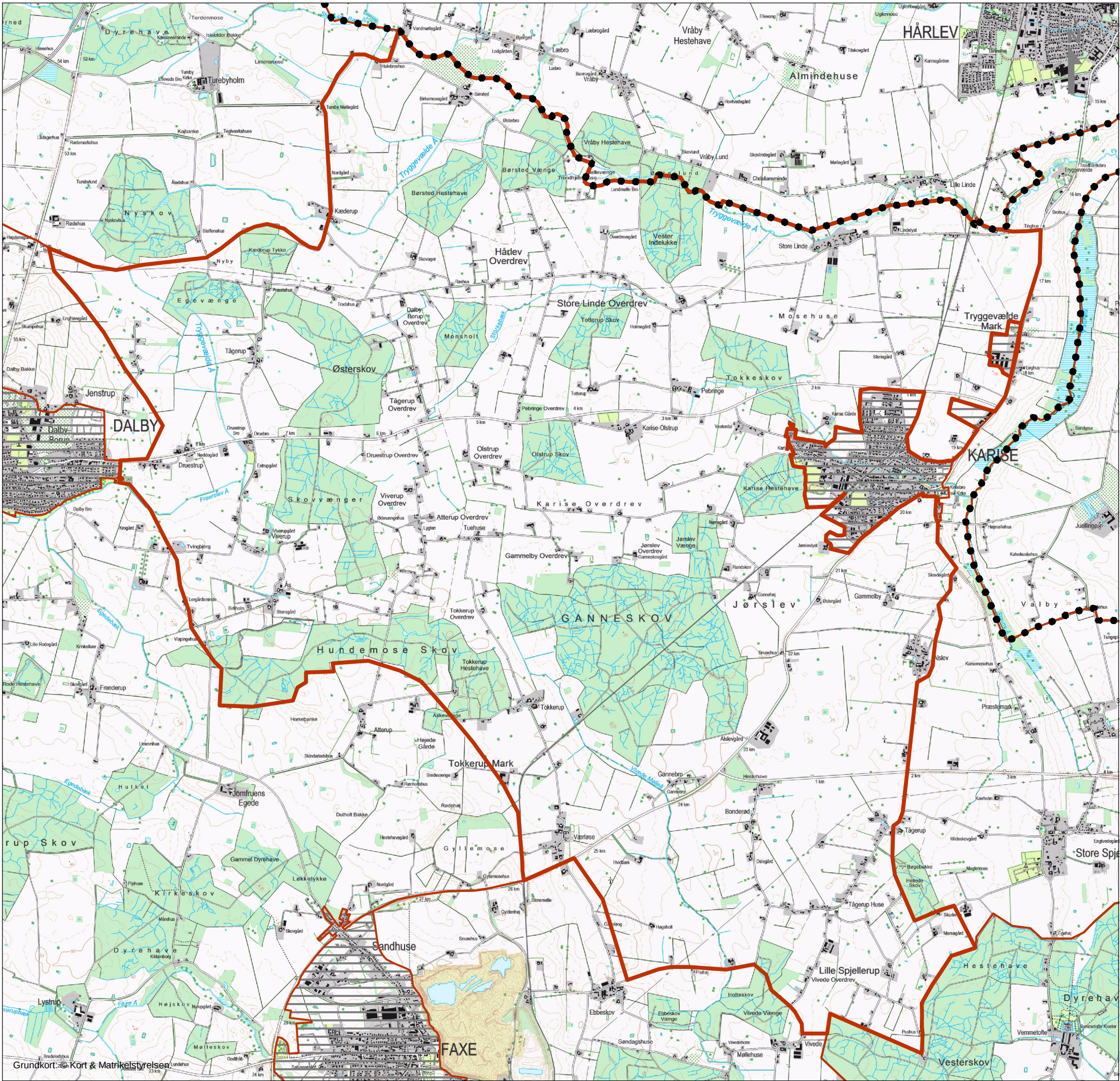
Middel

Uforstyrrethed -

Forstyrret

T2 - Middel tilstand: Området fremstår udviklet set i forhold til det resterende karakterområde. Udviklingen gør, at de karaktergivende elementer ikke fremstår så tydeligt. Bebyggelsesgraden er lavere, der er flere store gårde, større markflader og ingen skovområder. Området er knyttet til ådalene omkring Tryggevej Å i nord og Stevns Å og Ådal, hvor landevejen markerer grænsen for karakterområdet og et påbegyndende skrånende terræn.

Landskabet er forstyrret af en række tekniske anlæg såsom, vindmøller, højspændingsledninger, elledninger, jernbane, industrianlæg, bykant omkring Karise samt den gennemgående landevej.

Faxe Kommune
Landskabskarakteranalyse

Oversigtskort
Landskabskarakterområde 6
Karise moræne- og landbrugslandskab

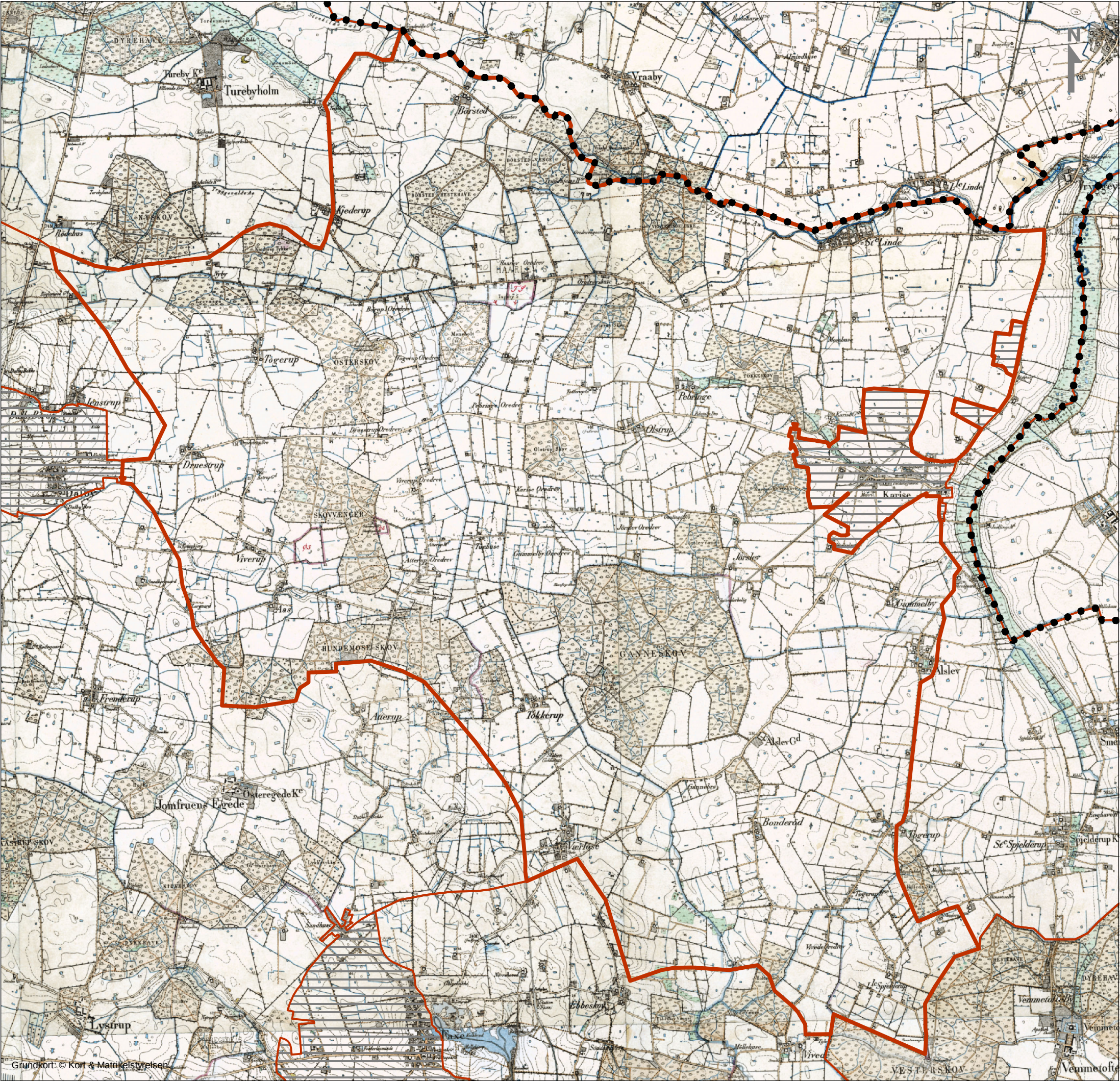
O:\A030000\A032185\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 6-1 Oversigtskort.WOR

COWI

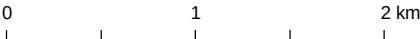
COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032185
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	UVA
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	07. maj 2013
Dokument nr.	Bilag 6-1
Rev.	0

Grundkort: © Kort & Matrikelstyrelsen

Faxe Kommune
Landskabskarakteranalyse

Høje målebordsblade
Landskabskarakterområde 6
Karise moræne- og landbrugslandskab

O:\A030000\A032185\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 6-2 Høje målebordsblade.WOR

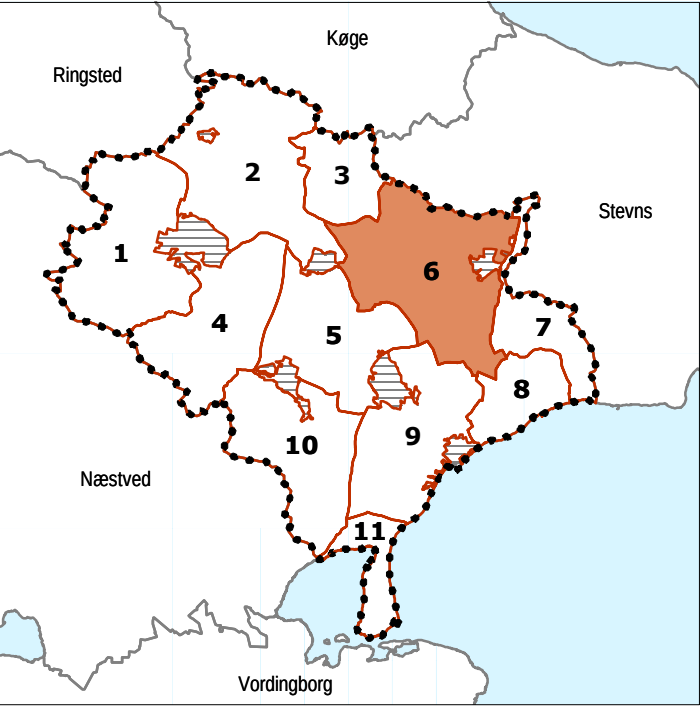
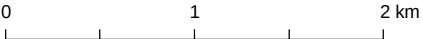
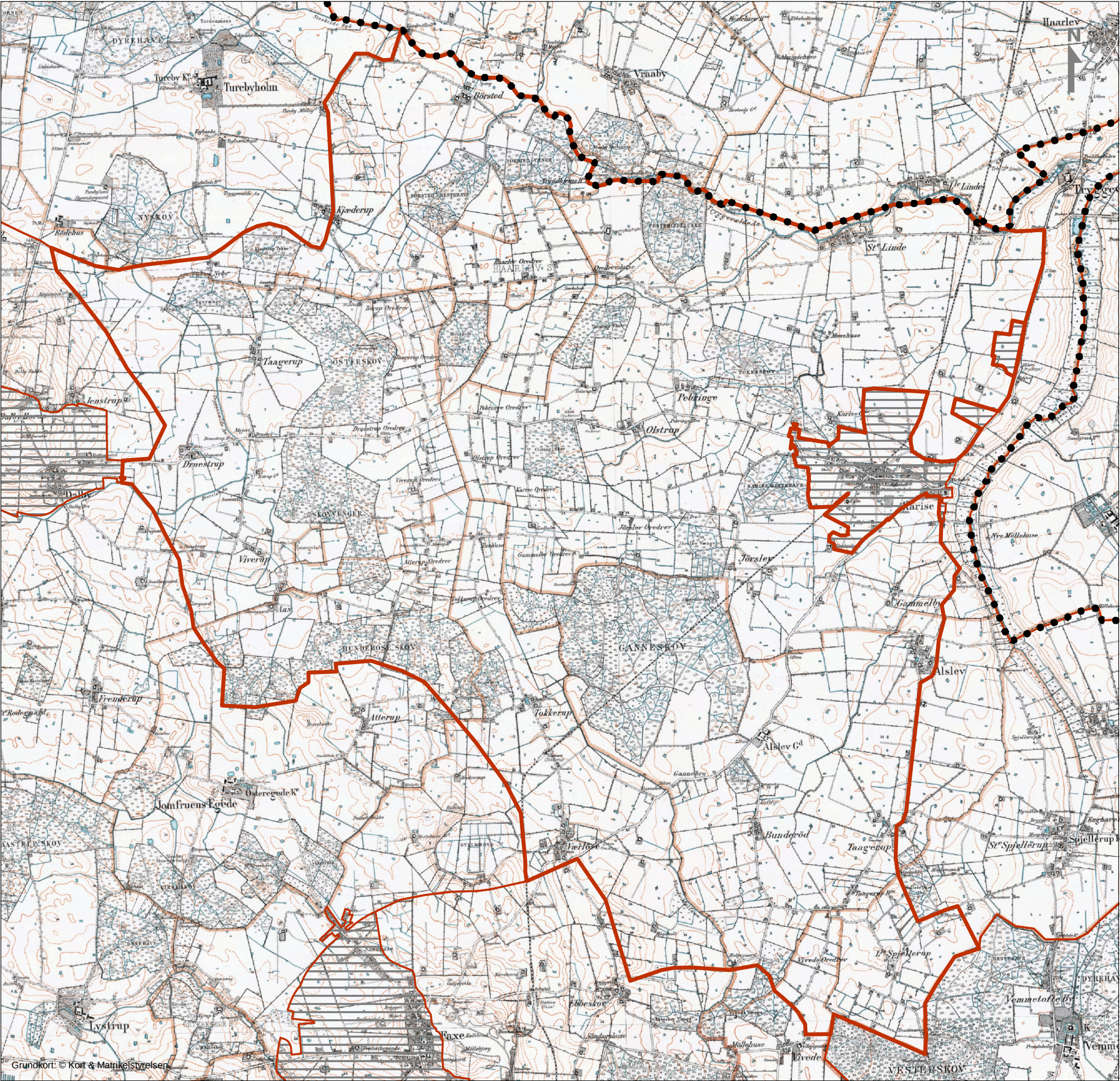
COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

ATR nr.:	A032185
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	UVA
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	07. maj 2013

Dokument nr.	Rev.
Bilag 6-2	0

Faxe Kommune
Landskabskarakteranalyse

Lave målebordsblade
Landskabskarakterområde 6
Karise moræne- og landbrugslandskab

O:\A030000\A032185\3_Pdoc\GIS\Kortbilag\Bilag 6-3 Lave målebordsblade.WOR

ATR nr.:	A032185
Tegn./Udarb.	BJO / LHJN
Kontr.	UVA
Godk.	LHJN
Mål	1:40.000 (A3)
Dato	07. maj 2013

COWI

COWI A/S
Parallevej 2
2800 Kongens Lyngby

Telefon 56 40 00 00
cowi@cowi.dk
www.cowi.dk

Dokument nr.	Rev.
Bilag 6-3	0